

ПОЛІТИКА ТА МЕДІА: ВЗАЄМОДІЯ ТА ВПЛИВ НА ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі розглядається взаємодія між політикою та медіа, а також їх вплив на формування поглядів і переконань громадськості. Досліджується роль засобів масової інформації у формуванні політичних дискусій, популяризації кандидатів та партій, а також вплив ЗМІ на вибори та прийняття рішень громадянами.

Ключові слова: політика, медіа, громадська думка, свобода слова, пропаганда.

Abstract

The article examines the interaction between politics and the media, as well as their influence on the formation of public views and beliefs. The role of the media in shaping political discussions, popularising candidates and parties, as well as the influence of the media on elections and citizens' decision-making is explored.

Keywords: politics, media, public opinion, freedom of speech, propaganda.

Вступ

Політика та медіа є двома складниками сучасного суспільства, які взаємодіють між собою в надзвичайно складний спосіб. Вплив мас-медіа на політику та громадську думку має величезне значення для формування і розвитку сучасного інформаційного суспільства. Медіа виступають як важливий канал передачі інформації та аналізу подій, а також впливають на спосіб сприйняття та інтерпретації політичних процесів громадськістю.

У цьому контексті взаємодію між політикою та медіа необхідно розглядати як складний і двосторонній процес, де кожна сторона впливає на іншу. З одного боку, політика потребує медіа для поширення своїх ідей, програм та образів, спрямованих на здобуття громадської підтримки. З іншого боку, медіа як незалежний чинник, забезпечує важливу роль у викривленні або розкритті інформації про політичну діяльність, впливаючи на формування громадської думки та визначаючи, як громадяни сприймають події та рішення, що стосуються їхнього життя.

Результати дослідження

Політика - це сукупність дій, рішень і стратегій, спрямованих на управління державою, суспільством та громадянами [3].

Громадська думка – це колективне судження людей, у якому ставлення до подій і явищ виявляється у формі схвалення, осуду або вимоги. Громадська думка формується в процесі руху інформації в суспільстві, відображає людське буття, суспільну практику людей і виступає як регулятор діяльності [2].

Під громадською думкою ми розуміємо демонстрацію демократичного характеру політичного та економічного устрою суспільства, гарантію свободи висловлення власних поглядів, забезпечення безперешкодного доступу до необхідної інформації для формування обґрунтованої думки та взаємодії з владними структурами, медіа, політичною сферою, ідеологією та іншими аспектами громадського життя.

При ухваленні рішень законодавчі та виконавчі органи державної влади змушені враховувати громадську думку, оскільки вона слугує джерелом важливої соціально-політичної інформації. Громадська думка як політичний інститут бере участь у здійсненні влади, шляхом впливу на

управлінський апарат. Тобто, вона є важливим механізмом прийняття політичних рішень на всіх рівнях, оскільки виступає знаряддям політики.

Медіа - це система засобів масової інформації, таких як газети, телебачення, радіо, Інтернет та соціальні мережі, які використовують для поширення інформації, новин, результатів досліджень або опитувань та розважального контенту.

Медіа відіграють найбільшу роль у формуванні й поширенні громадської думки. Медіа не тільки інформують, повідомляють новини, але й пропагують певні ідеї, погляди, вчення, політичні програми і беруть участь у соціальному управлінні.

Таким чином, медіа підштовхують людину до певних вчинків, дій шляхом формування громадської думки, вироблення певних соціальних установок, встановлення певних переконань.

Медіа забезпечують важливу роль у розповсюдженні інформації та створенні платформи для дискусії та взаємодії громадян. Вони також можуть бути одним із інструментів у політичних процесах, які впливають на формування громадської думки та прийняття політичних рішень.

Залежність політики та медіа відображається в тому, як політичні рішення впливають на медіа (наприклад, регулювання чи цензура), а також у впливі медіа на політичні процеси, включаючи вибори, формування громадської думки та розвиток громадянського суспільства [1].

У сучасному світі засоби масової інформації вважаються «великим арбітром» і «четвертою гілкою влади». ЗМІ та політична система постійно взаємодіють і функціонують як підсистеми єдиної соціальної системи, тому вони залежні одна від одної. У суспільстві інформаційної епохи ЗМІ є основним засобом, за допомогою якого політична система отримує підтримку та реагує на вимоги громадян.

В Україні ЗМІ мають значний вплив на формування громадської думки. Очевидно, що більшість інформації, яка потрапляє до читача, глядача або слухача, має певну обробку та оцінку ситуації або події, яка нав'язується аудиторії. Часто громадяни піддаються маніпуляціям і стають вразливими для впливу інформаційного простору, оскільки вони зайняті своїми повсякденними проблемами та довіряють думці інших. ЗМІ відбивають та формують громадську думку, яка розглядається як колективне судження людей, що виявляється у формі схвалення, осуду або вимоги. Громадська думка формується в процесі поширення інформації в суспільстві, відображаючи життя людей та суспільну практику, і виступає як регулятор діяльності. Її формування залежить від буденної свідомості, а також науки, мистецтва, політики та всіх джерел масової комунікації.

Сучасні динамічні процеси в Україні відображаються у складній взаємодії політичної системи та ЗМІ. У контексті сучасного світу функціонування ЗМІ стає індикатором рівня розвитку демократії, а модель, за якою політика та ЗМІ співіснують, визначає важливий аспект політичного режиму. Після отримання Україною незалежності медіа стали джерелом різноманітної інформації та платформою для вільного висловлення думок. У загальнодержавному контексті були встановлені норми та правові засади, що відповідають сучасним міжнародним, які забезпечують свободу слова та вільне вираження поглядів. Відповідно до Статті 34 Конституції України, «кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб - на свій вибір» [4].

Останніми роками українські ЗМІ відіграють важливу роль у політичних комунікаціях між урядом та суспільством. Однак через їх активне залучення до політичних конфліктів між політичними групами та громадськими організаціями сучасна політична комунікація в Україні часто набуває контрверсійного характеру, що може спричинити дезінтеграцію суспільства.

Багато ЗМІ в Україні залишаються під державним контролем, і тому їх ставлення до дій влади може бути необ'єктивним та некритичним. Окрім того, деякі медіа отримують фінансову підтримку від окремих осіб та політичних організацій, що також впливає на якість їхньої інформаційної продукції. Більшість українських ЗМІ засновані олігархами, які ще не мають повної економічної та державної незалежності від президентської влади.

Також слід зауважити, що медіа відіграють важливу роль у процесі виборів, після чого на них покладається велика відповідальність за представлення інформації в доступній формі та наповнення її змістом, який відповідає актуальності подій дня. При цьому неупереджене та об'єктивне висвітлення ходу виборчого процесу та референдумів є основними аспектами. Оскільки громадська думка виступає інструментом політичного впливу, то процес її формування стає ареною змагань за владу, що і формує політичну систему [5]. У демократичній державі право приймати рішення належить більшості, тому гласна дискусія дає можливість висловитися лише певним особам та організованій меншості, опозиційним партіям – всім тим, хто має відмінну думку від більшості. Це є ефективним інструментом демократичного правління, який безпосередньо впливає на формування типу політичної системи. Тому ідеальними критеріями ЗМІ повинні бути об'єктивність, істинність, достовірність, доказовість інформації, що ґрунтується на чесності, порядності та відповідальності перед законом. Багато країн Європи мають розгалужену систему законодавства, що регулює діяльність ЗМІ. При цьому слід також пам'ятати, що пропаганда, навіть підтримка тих чи інших політиків, їхніх програм не означає їх некритичного сприйняття [6].

Досвід минулого нагадує нам про обережність при оцінці програм і дій політичних лідерів. ЗМІ мають використовувати об'єктивність і критичний погляд у своїх оглядах. Важливо відокремити критику від упередженості щодо нових ідей, рухів і формувань, уникати практик, характерних для преси, яка працює на реалізації певних політичних груп. Суть проблеми виникає в порушенні основних принципів плюралізму та моралі. ЗМІ мають служити прикладом політичної культури та сприяти зміні сутності політичного мислення. Високий рівень політичної культури демонструє чесність у висловленні поглядів політичних опонентів і відкидає використання негідних методів, таких як прикріплення ярликів, підміна переконливих аргументів та обвинувачення.

Висновки

Отже, медіа відіграють ключову роль у формуванні громадської думки і впливають на сприйняття політичних процесів громадськістю. Завдяки різноманітним медійним платформам та інструментам, інформація поширюється швидко і масово, що робить ЗМІ важливим елементом політичного життя сучасного суспільства. Взаємодія між політикою та медіа є різносторонньою. Політичні лідери та партії активно використовують медіа для публічного висвітлення своїх ідей, програм та дій, застосовуючи це як інструмент політичної комунікації. З іншого боку, медіа також впливають на політику, обираючи теми, які вони висвітлюють, і створюючи привід для громадської дискусії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Блінцова В. О. Процес медіатизації політики та функції мас-медіа у сучасному суспільстві - CORE. Одеса, 2013. URL: https://core.ac.uk/display/50593532?utm_source=pdf&utm_medium=banner&utm_campaign=pdf-decoration-v1.
2. Городенко Л. М. Засоби масової комунікації у контексті громадської думки: формування, функціонування, жанрові прийоми. Київ, 2003. URL : <http://disser.com.ua/content/242464.html>.
3. Демиденко Н. Політологія: навчальний посібник. Суми: електрон. вид., 2022. 318 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d89f768d-2b72-468d-b99e-64dc28425f83/content>
4. Конституція України. Розділ II. *Офіційне інтернет-представництво Президента України*. URL: <https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdil-ii>.
5. Мовчан П. Медіа-конструювання та громадська думка. *Віче*. 2008. № 9/10. С. 24–25.
6. Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори) / І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.; за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: «Новий Світ – 2000», 2015. 492 с.

Волос Наталія Миколаївна - студентка групи Мр-216, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: nataliyacopu@gmail.com.

Науковий керівник - Сідлецька Тетяна Іванівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: sidletska79@gmail.com

Volos Nataliya Mykolayivna - Faculty of Management and Information Security, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: nataliyacopu@gmail.com

Supervisor - Sidletska Tetiana I., Candidate of Art Criticism (Ph.D.), assistant professor of Social and Political Sciences Department Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: sidletska79@gmail.com